

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПНУ

Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Національний університет
«Львівська політехніка»

Інститут права, психології та інноваційної освіти,
кафедра педагогіки та інноваційної освіти

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРИ**

Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

3 листопада 2023 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 3 листопада 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Фенцик О.М. (гол.ред.) та ін. – Мукачево : МДУ, 2023. – 306 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол №9 від «23» листопада 2023 р.)**

Рецензенти:

Бондар Т.І. – д. пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Бобирева О.С. – доктор філософії з педагогічних наук, асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фенцик Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Швардак Маріанна Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1	
ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ	
<i>Ангеліна Герич, Марія Кузьма-Качур</i> ПРИРОДНИЧО-НАУКОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОГО СТАНДАРТУ	10
<i>Іван Кушнір</i> ПЕРЕДВИЩА ФАХОВА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН	12
<i>Марина Ледок</i> ЕМОЦІЙНО-ЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	17
<i>Жанна Макара</i> РОЛЬ І МІСЦЕ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ВЧИТЕЛЯ	22
<i>Антоніна Микуліна</i> ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА	26
<i>Sofiya Chovriy, Nikoletta Popovych,</i> THE PHENOMENON OF “CULTURAL COMPETENCE” IN INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC DISCOURSE	30
РОЗДІЛ 2	
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ	
<i>Дмитро Грегірчак</i> «АСОЦІАТИВНИЙ КУЩ» ЯК МЕТОДИЧНИЙ ПРИЙОМ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	34
<i>Тетяна Гичка, Надія Брижак</i> ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	37
<i>Анжеліна Пугач</i> МЕДІАОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ УСПІШНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	40
<i>Мирослава Томинець, Маріанна Горват</i> ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	45
<i>Михайло Яцура</i> АКМЕОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	50

РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ	
<i>Анастасія Буркало, Надія Брижак</i> НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	55
РОЗДІЛ 4 ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	
<i>Тамара Бондар, Віталій Симонян</i> ЕТНОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ: КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ	59
<i>Олена Мішкулинець, Анастасія Стець</i> ОРГАНІЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ СТОРІТЕЛЛІНГУ	62
<i>Анастасія Леврінь, Мирослава Томашевська</i> ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	66
<i>Наталка Лібак</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ДО ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ НУШ	69
<i>Володимир Орбан</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА КАДРІВ У СИСТЕМІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ	73
<i>Альбіна Сабов, Антоніна Микуліна</i> ОСОБИСТІСНІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	77
<i>Андрея Молнар-Чатлош</i> ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	81
<i>Ангеліна Троян, Марія Кузьма-Качур,</i> ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ ЗАСОБАМИ STEM – ОСВІТИ	84
<i>Оксана Фенцик, Марія Кинів</i> РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ	87

<i>Оксана Чекан, Мілена Бенцин</i> АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	90
РОЗДІЛ 5 ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	
<i>Христина Барна, Аліна Медвідь</i> СПЕЦИФІКА ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ ПРИ ЕФЕРЕНТНІЙ МОТОРНІЙ АФАЗІЇ	95
<i>Ольга Гончар, Олена Кислюк</i> ПАРТНЕРСТВО ЯК ПРОВІДНИЙ (ОСНОВНИЙ) ПРИНЦИП ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	97
<i>Дарина Катеринюк</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ	100
<i>Оксана Кас'яненко, Віолетта Теліга</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	103
<i>Оксана Кас'яненко, Катерина Химинець, Марія Савляк</i> ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В США	106
<i>Діана Макарук</i> ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ	111
<i>Паламар Наталія Сергіївна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ АУТИСТИ	115
<i>Максим Скочко</i> НАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПОСЛУГИ ДІТЯМ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	117
<i>Ірина Фаловська</i> ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ГРУПІ	121
<i>Оксана Чекан, Каріна Диусь</i> ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ СЛОВА ТА ЙОГО ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ	125
РОЗДІЛ 6 ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
<i>Інна Бенчак, Марія Кузьма-Качур</i> ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА	129

<i>Марина Бережник</i> РЕГІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ	131
<i>Людмила Васько, Мирослава Томашевська</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАСОБІВ МОБІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ТА БАТЬКІВ	135
<i>Кароліна Звонар</i> ПОНЯТТЯ «ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ» В НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	138
<i>Рената Любка, Оксана Ліба</i> ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	141
<i>Віра Ребрей, Брижак Надія</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ	144
<i>Оксана Фенцик, Валерія Матейко</i> ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	149
РОЗДІЛ 7	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	
<i>Яна Арделан, Надія Русин</i> ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ У ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ СІМ'Ї	152
<i>Христина Барна, Олеся Орябко</i> ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЛЕКСИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ	155
<i>Олена Бобирєва, Вікторія Вовчок</i> ТВОРЧІ РОЗПОВІДІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	159
<i>Наталія Бобрушко, Надія Русин</i> ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИЦІ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ	163
<i>Юлія Богонюк</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	167
<i>Марина Гулан, Надія Русин</i> ВПЛИВ БАТЬКІВСЬКОГО СТИЛЮ ВИХОВАННЯ НА ОСОБИСТІСНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	169

<i>Вікторія Дем'янчук, Надія Русин</i> НАЛАГОДЖЕННЯ ДРУЖНІХ СТОСУНКІВ У ДИТЯЧОМУ КОЛЕКТИВІ В УМОВАХ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	173
<i>Анастасія Дишко</i> ДОШКІЛЬНА ОСВІТА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	177
<i>Олена Добош, Олександра Дорогій</i> ОСВІТНЄ РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В ЗДО	181
<i>Вікторія Іванова, Христина Мочан</i> АНАЛІЗ ПРОГРАМОВОГО ЗМІСТУ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	184
<i>Вікторія Іванова, Евеліна Панько</i> ЛЕГОКОНСТРУЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	188
<i>Вікторія Іванова, Іванна Пинів</i> СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНЯТ	192
<i>Вікторія Іванова, Анжела Юраш</i> ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	197
<i>Вікторія Козут, Олена Добош</i> ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ В ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ЗДО	202
<i>Антоніна Микуліна, Оксана Вегеш</i> НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ДЕКОРАТИВНОГО ЛПЛЕННЯ ЗА МОТИВАМИ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА	205
<i>Катерина Михайлова, Аліна Козак</i> ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ	209
<i>Мирослава Томашевська, Ірина Нестерук</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	213
<i>Оксана Попович, Іванна Шмулига</i> МОВЛЕННЄВА ГОТОВНІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ ЯК НАУКОВА ДЕФІНІЦІЯ	216
<i>Оксана Чекан, Іванна Дика</i> СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ВПЛИВОВІ ПРОЦЕСИ	220
<i>Наталія Черепаня, Даши Паренко</i> ФОРМУВАННЯ ГУМАННИХ ВІДНОСИНИ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДИ ЯК ЗАСІБ АДЕКВАТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПРИРОДІ	224

<i>Наталія Черепаня, Наталія Чех</i> ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ ДО ТВАРИН	227
<i>Наталія Черепаня, Валентина Трикоз</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ УЯВИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	230
<i>Оксана Шніцер, Мирослава Томашевська</i> ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	232
РОЗДІЛ 8 ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	
<i>Іванна Биба</i> МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	236
<i>Наталія Голуб</i> МЕДІАОСВІТА ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ	239
<i>Ігор Клецул</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	244
<i>Альона Смоляр, Олена Добош</i> ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ КАРТИ В РОБОТІ КЕРІВНИКА ЗДО	248
<i>Вікторія Староста</i> САМООСВІТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗДО	251
<i>Марія Фехтел</i> ПОЗИТИВНИЙ ІМІДЖ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	253
РОЗДІЛ 9 ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ	
<i>Надія Бобуська</i> ПОЧАТКОВІ ШКОЛИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ЧЕТВІРКИ: ІСТОРІЯ ТА ТРАДИЦІЇ	257
<i>Тетяна Луць</i> ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ США ТА КАНАДИ	261
<i>Октавія Фізеші</i> ТЕНДЕНЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ВЧИТЕЛЬСЬКИХ СЕМІНАРІЯХ ЗАКАРПАТТЯ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.	266

старшому дошкільному віці (5-6 років), коли з'являється довільність у запам'ятовуванні, уява з репродуктивної (відтворюючої) перетворюється на творчу. Найперші ознаки уяви можна побачити вже після півтора року, коли дитина розглядає картинку і починає впізнавати зображений предмет.

На закінчення нагадаю чудові слова А.С. Макаренка: «Ігрова діяльність має важливе значення у житті дитини, має те саме значення, яке у дорослого має діяльність, робота. Яка дитина у грі, така багато в чому вона буде в роботі, коли виросте. Тому виховання майбутнього діяча відбувається насамперед в ігровій діяльності. І вся історія окремої людини, як діяча та працівника, може бути представлена у розвитку гри та в поступовому переході її в роботу [3, с.7].

Список використаних джерел

1. Бурова А. Гра – ефективний засіб виховання самостійності дітей дошкільного віку. Вихователь – методист дошкільного закладу. Тернопіль, 2010. № 5. С. 17 – 27.
2. Бурова А. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Вихователь – методист дошкільного закладу. Тернопіль: Мандрівець, 2010. №6. С. 22 - 27.
3. Гнізділова О. Формування креативності дошкільників засобом сучасних ігрових та мистецьких матеріалів із magic-effect. Полтава, 2021, Вип. 78. С. 5-10.

Мирослава Томашевська

доктор філософії, асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет

Оксана Шніцер

спеціальність 012 Дошкільна освіта другий (магістерський) рівень вищої освіти Мукачівський державний університет

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Багато дослідників визнають істотний вплив навколишнього середовища і культури на творчі досягнення (Albert; Arieti, Csikszentmihalyi M., Nelson, 1990; Дьяченко О. М., Богоявленская Д.Б., Кудрявцев В. Т. та ін.).

А. Маслоу пов'язував зниження показників креативності в міру дорослішання з «окультуренням» дітей в авторитарному середовищі, а розвиток креативності передбачає незалежну поведінку, створення одиничного, у той час, як соціум зацікавлений у внутрішній стабільності та безперервному відтворенні»

[1].

Тільки спеціальне середовище, на думку автора, здатне культивувати формування креативності. При цьому варто враховувати, що підхід до організації середовища має бути системним: по-перше, вплив на креативні властивості дитини передбачає зміну широкої області емоційно-особистісних властивостей, по-друге сприйняття світу як середовища доброзичливого до креативних проявів дитини, має бути «вбудовано» в її світогляд. Ба більше того, відсутність системності та поступовості у зміні середовища для підвищення рівня креативності може призводити до негативних наслідків [1].

Розвиток креативності та інноваційності дітей на сьогоднішній день заявляється як одне з найважливіших завдань дошкільного та шкільного навчання. Досягнення реалізації цих завдань планується за допомогою нових розвивальних програм, проте виховний і навчальний процес залишається фронтальним, класно-урочним. Звідси випливає, що система для усереднення здібностей не може сприяти розвитку творчого начала і креативності дитини, яке передбачає унікальність, мислення «поза рамками». За такої форми навчання не заохочуються відмінності в темпі освоєння матеріалу, передаються «готові знання», що не може формувати критичність і нестандартність мислення, самостійність пізнання.

Як свідчать наукові дослідження й досвід педагогів і психологів Л. Виготського, В. Сухомлинського, Г. Григорьєвої, О. Дронової, креативність виявляється приблизно з п'ятого року життя. Не кожна дитина старшого дошкільного віку здатна виконати завдання творчо. Дослідження останніх років показали, що дошкільний вік характеризується великими психофізичними можливостями. Завдання педагога – знайти шляхи та забезпечити розвивальне середовище для їх максимальної реалізації. Розвиток психіки дитини, формування її особистості можливі тільки в процесі активної діяльності, через яку відбувається пізнання навколишнього світу, набуття власного практичного досвіду та розвиток дитячої креативності.

Науковиця О. Овчаренко посилаючись на дослідження М. Гнатко наводить

фази розвитку креативності у дошкільників:

1) «сенсibiliзаційна» (3-5 років) – характеризується підвищеною чутливістю дитини до сприйняття навколишньої дійсності;

2) «сатураційна» (5-6 років) – відзначається перенасиченням та спадом пізнавальної активності;

3) «орієнтаційна» (6-7 років) – відбувається пристосування дитини до соціальних форм активності [2].

На реалізацію креативного розвитку дошкільників впливають такі чинники:

1) накопичення вражень про навколишній світ. Для формування творчих здібностей дитини потрібно накопичити як найбільше вражень про навколишній світ під час різних видів діяльності. Сформувавши інтерес дитини до будь-якого із виду діяльності, з'являється можливість виховувати за допомогою елементів творчості.

2) Створення розвивального середовища. Педагогові необхідно створити в дитячому садку сприятливі умови для реалізації природного прагнення дитини до креативності. Розвивальні завдання, правильна оцінка досягнень у творчій діяльності, утримання від негативних оцінок під час прояву творчої активності, ситуації вільного спілкування, відповіді на чисельні запитання, можливість побути на самоті, достатня свобода для реалізації творчих завдань, ненав'язливе спонукання до творчих дій, а також наявність необхідних для творчості матеріалів.

3) Креативність та емоційність педагога. Педагоги мають зберегти у своїй душі дитячі особливості поведінки: безпосередність, доброзичливість, чистоту думок, мрійливість, довірливість, захоплення від пізнання світу; Робота з сім'єю. Педагоги повинні інформувати батьків про шляхи розвитку креативності дітей із метою більш гармонійного й цілісного підходу до цього питання [3, с.12].

Список використаних джерел

1. Maslow A. The farther reaches of human nature. New York: Penguin Books. 1971. С. 117 р.
2. Овчаренко О. Розвиток креативності у дошкільників арт-терапевтичними засобами. Вісник Інституту розвитку дитини. 2014. С. 26.

3. Чепур О. Розвиток творчих здібностей у ДНЗ. Психолог дошкілля. 2013. № 12. С. 10-12.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>